

'Seksuele voorlichting speciaal voor moslima's'

Milou van Rossum, NRC Handelsblad
9 september 2020¹

'Vrolijk ziet ze er niet per se uit, de zorgvuldig opgemaakte bruid op de cover van *Trouwboekje*, een voorlichtingsfolder die binnenkort wordt verspreid onder jonge moslima's. Peinzend staart ze in de verte, voor haar op tafel liggen zes gehalveerde vruchten. Opengesneden fruit, met name citrusvruchten, wordt vaak gebruikt als symbool voor vrouwelijke geslachtsdelen, en dat is hier ook het geval. Het trouwboekje is in feite vooral een seksboekje, maar zo'n expliciete titel zou de doelgroep afschrikken. Helemaal een eufemisme is het ook weer niet: voor veel moslima's is seks nog altijd onlosmakelijk verbonden met het huwelijk.

Moslimmeisjes krijgen uiteraard ook seksuele voorlichting op school. „Maar die voldoet niet voor ze”, zegt Shirin Musa (43), initiatiefnemer van het boekje en directeur van Femmes for Freedom, een stichting die opkomt voor 'verborgen vrouwen', vrouwen die thuis gevangen worden gehouden door man en/of schoonfamilie, maar zich tegenwoordig ook bezighoudt met seksuele voorlichting. „In de lessen op school ligt de nadruk op het voorkomen van soa's en zwangerschap, en het stellen van grenzen. Als je weet dat het nog lang duurt voor je gaat trouwen, denk je: dit gaat niet over mij. En thuis wordt er ook niet over gepraat.”

Dat gebrek aan passende voorlichting heeft natuurlijk gevolgen. „Vrouwen met een moslimachtergrond ondergaan vaker een abortus en lopen vaker een geslachtsziekte op dan andere Nederlandse vrouwen”, zegt Musa. „Bij seksuele problemen in een huwelijk wordt de stap naar hulpverlening zelden gezet. Er zijn natuurlijk genoeg moslimvrouwen en -meisjes die seksueel actief zijn, maar die leiden noodgedwongen

een dubbelleven; het stigma hoer is springlevend.

Opkomen voor seksuele rechten

„Er is tegenwoordig veel aandacht voor lhbt'i'ers met een biculturele achtergrond, en daar staan wij helemaal achter, maar we mogen ook wel eens opkomen voor de seksuele rechten van heteroseksuele vrouwen.”

In het *Trouwboekje* gaat het, net als bij andere seksuele voorlichting, over het voorkomen van ongewenste zwangerschappen en soa's, en ook de andere basics komen aan bod: vrouwen komen zelden vaginaal klaar, praat met elkaar, doe niks tegen je zin, alle schaamlippen zijn normaal, et cetera. Maar er staan ook dingen in die in de standaard voorlichting ontbreken: de risico's van het aangaan van een religieus huwelijk bijvoorbeeld – als een man niet meewerkt aan een eventuele scheiding zit een vrouw vast. En veel informatie over het maagdenvlies, dat voor jonge moslimvrouwen, hun aanstaande echtgenoten en hun beider familie vaak nog zo belangrijk is dat ze geen tampons durven te gebruiken of te masturberen, en zich voor het huwelijk soms onderwerpen aan een vernederende maagdelijkheidscontrole, die, aldus hoogleraar seksuologie Ellen Laan in *Trouwboekje*, ook zinloos is. Aan het maagdenvlies, goed beschouwd een soepel randje weefsel aan de rand van de vagina, is niet te zien of een vrouw is gepenetreerd. Als een vrouw opgewonden is en een man voorzichtig, scheurt, of liever gezegd: schaaft, het lang niet altijd bij de eerste keer. In Nederland worden overigens nog altijd 'hersteloperaties' uitgevoerd als het wel beschadigd is. Femmes for Freedom voert actie tegen zowel die operaties als de controles.

In het *Trouwboekje* zit een kaart gevouwen met adviezen voor mannen (fake niet dat je verliefd bent en sta niet toe dat je familie en vrienden zich met jullie relatie bemoeien), maar het revolutionairste van het boekje zit 'm in het taalgebruik. In de inleiding staat dat 'je dit boekje waarschijnlijk in handen hebt omdat je binnenkort gaat trouwen of net

---

¹ Seksuele voorlichting speciaal voor moslima's

getrouwd bent'. In de teksten wordt echter consequent het woord partner gebruikt in plaats van man of echtgenoot.

'Het kan zomaar zijn dat in jouw straat een vrouw woont die hulp nodig heeft

*Brenda Stoter Boscolo, Algemeen Dagblad
31 augustus 2020²*

Brenda Stoter Boscolo: Wie denkt dat slavernij alleen in andere landen voorkomt, heeft het mis. Ook hier zijn verborgen vrouwen'; vrouwen die door hun partner of (schoon)familie worden mishandeld, opgesloten en als huisslaaf behandeld. De Rotterdamse Shirin Musa van Femmes for Freedom pleit daarom in Het Parool voor een nieuwe wet, een strijd die we zouden moeten steunen.

Nou kan ik het moeilijk óneens zijn met de oproep van Shirin, iemand die ik hoog heb zitten. Maar ik ken geen verborgen vrouwen, ik zie ze niet. Dus het is moeilijk voor te stellen dat ze er zijn. Maar dat is het nou juist. Je ziet ze niet, maar ze zijn er wel. Uit een steekproef van de gemeente Rotterdam blijkt dat 20 procent van de huwelijksmigranten in een gedwongen lockdown leeft.

Het gebeurt ook gewoon in onze stad, in Charlois, in de buurt van mijn oude middelbare school. Kijk maar naar een bekende zaak uit 2015. De Pakistaanse Yasmeen, een huwelijksmigrant, werd direct na haar aankomst in Nederland door haar man en schoonfamilie opgesloten, uitgehongerd en mishandeld. Ze leidde het leven van een huisslaaf.

Huiselijk geweld tegen vrouwen is wereldwijd toegenomen sinds de corona-lockdown. In Nederland kunnen slachtoffers met de code 'masker19' hulp vragen bij apotheken. Verborgene vrouwen hadden die optie niet.

---

² 'Het kan zomaar zijn dat in jouw straat een vrouw woont die hulp nodig heeft'

Stil

Normaal gesproken krijgt Femmes for Freedom altijd wel een paar telefoontjes. Maar de afgelopen maanden bleef het stil op de helpdesk. Angstaanjagend stil. Een slecht teken, vindt Shirin, want dit betekent dat de verborgen vrouwen geen mogelijkheid zagen om even te bellen. Ze worden door hun partner of familie permanent gegijzeld, mogen vaak niet eens het vuilnis buitenzetten. „Tijdens de coronacrisis waren ze meer verborgen dan ooit”, zegt ze bezorgd.

Ontsnappen is moeilijk als de deur altijd op slot zit. Wie het toch probeert, loopt het risico mishandeld of zelfs vermoord te worden. Ook Yasmeen werd door haar man omgebracht.

Slavernij is afgeschaft in Nederland, alleen wordt slavernij binnen het huwelijk niet erkend. Shirin wil daarom dat dit strafbaar gesteld wordt in de wet. Dat kan door slavernij van gehuwde vrouwen te erkennen binnen de huidige mensenhandelwet. Een soortgelijk iets gebeurde in 1991, toen verkrachting binnen het huwelijk strafbaar werd gesteld binnen de bestaande verkrachtingswet.

Verborgene vrouwen hebben geen stem. Daarom moeten andere Rotterdammers zich uitspreken voor een nieuwe wet. Want het kan zomaar zijn dat in jouw straat een vrouw woont die hulp nodig heeft.

'Als iemand vraagt: 'Mag ik seksueel binnendringen? Dan moet je volgens mij sowieso maken dat je wegkomt'

*Daniela Hooghiemstra, Volkskrant
6 juli 2020³*

Daniela Hooghiemstra: Amnesty International werd in 1961 opgericht om wereldwijd de belangen te beschermen van gewetensgevangenen, maar bemoeit zich de laatste decennia in Nederland ook met de rechten van vrouwen, lhbt'i'ers en migranten.

De laatste actie heet 'Let's talk about yes', een campagne die tot doel heeft seks zonder instemming gelijk te stellen aan verkrachting. Minister Grapperhaus van Justitie wil een nieuwe wet invoeren die seks zonder instemming strafbaar maakt, maar hij stelt deze overtreding niet gelijk aan verkrachting, waarbij dwang aantoonbaar is.

Dat, vindt Amnesty, is een gemiste kans. Seks zonder instemming is verkrachting. Wie niet eerst vraagt: 'wil je seks?' moet wat de mensenrechtenorganisatie betreft dezelfde straf krijgen als een verkrachter die uit de bosjes springt (twaalf jaar).

Dit roept de vraag op wat 'amnestie' voor Amnesty betekent. Maakt iemand die niet in de gaten had dat degene die met hem naar bed ging het stilletjes niet wilde, daar geen aanspraak op?

'Je moet communiceren met je partner om er zeker van te zijn dat je allebei seks wilt' zegt de mensenrechtenorganisatie.

Niet alleen maak ik zelf graag uit wat ik wel of niet doe, zeker met mijn 'partner', ook geeft deze instructie van de organisatie voor de rechten van mensen weinig blijk van inzicht in die mensen.

---

³ Als iemand vraagt: 'mag ik seksueel binnendringen' moet je volgens mij sowieso maken dat je wegkomt

De ziel hangt van tweestrijd aan elkaar en non-verbale communicatie vermag godzijdank méér dan de uitwisseling van juridische formules. Als iemand vraagt: 'mag ik seksueel binnendringen?' moet je volgens mij sowieso maken dat je wegkomt.

Dat sommige mensen door 'bevriezing' hun wil niet meer kunnen uiten, is tragisch, maar geen reden andere mensen jarenlang op te sluiten. De grens tussen onderlinge averij en zware misdaad is dwang of geweld. Wie dat niet erkent, ontbeert inlevingsvermogen en bagatelliseert bovendien de ernst van een gewelddadige verkrachting.

De van origine Pakistaanse Shirin Musa van de organisatie Femmes for Freedom zegt zich al jaren te verbazen over het feit dat Amnesty hoogdravende theorieën over 'rechten' en 'vrijheid' verkondigt, maar geweld tegen vrouwen in de praktijk negeert.

Omdat vrouwen hun 'eigen keuzes' moeten maken, keerde Amnesty zich vorig jaar tegen de invoering van het boerkaverbod. Maar aan Musa's acties tegen gedwongen uithuwelijking en huwelijkse gevangenschap wilde de ngo tot nu toe niet meewerken.

Zelf zat Musa jarenlang gevangen in een islamitisch huwelijk dat door de Nederlandse rechter niet kon worden ontbonden. Het lukte haar zich eruit te worstelen. Vorige week behaalde ze een overwinning in de rechtszaal tegen de prediker van een Haagse moskee, die in 2018 de genitale verminking van kinderen aanbeval. De rechter oordeelde dat het recht op bescherming tegen geweld zwaarder weegt dan het recht op vrijheid van godsdienst. Een mijlpaal, volgens Musa voor de vrouwen en meisjes in Nederland die lijden onder religieuze dwang.

Maar terwijl Musa met haar 1,8 arbeidskrachten en een handjevol donateurs terreurpraktijken bestrijdt, houdt Amnesty met een jaarlijks budget van rond de 27

miljoen euro zich bezig met het stellen van strengere regels voor het vrije seksuele verkeer. En bepleit de organisatie in het kader daarvan bovendien precies die 'onmenselijke of ontorende behandeling of bestraffing' van overtreders, waartegen de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens juist beschermt.

Net als religie, kan de strijd voor recht en emancipatie ontaarden in orthodoxie. Theorie gaat dan vóór praktijk en de hemel boven de aarde, terwijl 'de mens' om wie het te doen is, wordt vergeten. Maar vorige week sloeg het recht terug. Het College voor de Rechten van de Mens oordeelde dat het besluit van de TU Eindhoven om ten behoeve van de emancipatie alleen nog maar vrouwen aan te nemen, onwettig is. Onderscheid maken op grond van geslacht, oordeelde het College, is verboden.

Ik ben benieuwd of dat oordeel consequenties heeft voor het vrouwenquotum in raden van bestuur, dat eerder werd afgedwongen door D66. Het Sociaal Cultureel Planbureau onthulde vorige week trouwens waaróm vrouwen minder vaak de top bereiken. Omdat ze vaker in deeltijd werken.

'En weet u wat nu het mooie van ons land is? Het mag gewoon.'

*Sjaak Bral, Algemeen Dagblad
20 juni 2020⁴*

'Tranen rolden over haar wangen toen aangeefster Shirin Musa het vonnis hoorde. Volgens de advocaat van de verdachte was zijn daad 'een ongelukkige samenloop van omstandigheden'.

Daarom raadt advocaat Yasar Özdemir zijn cliënt aan in hoger beroep te gaan. Die klant

---

⁴ En weet u wat nu het mooie van ons land is? Het mag gewoon

is Mehmet A.; hij is veroordeeld tot een taakstraf van tachtig uur wegens het propageren van vrouwenbesnijdenis. Dat deed 'ie op een video op de website van die gezelligste gebedsplek van Den Haag, de As-Soennah moskee. Voor 1,5 miljoen euro werd een enorm kantoorpand aangekocht in de Radarstraat, randje Schilderswijk.

De AIVD trok aan de bel omdat het geld voor de aankoop afkomstig was uit Golfstaten die er extremistische ideeën op nahouden als het om religie gaat. Zoals Koeweit. Niet zo vreemd dus dat een van de toenmalige voormannen van de moskee, Othman Al-Kamees, de oorlog in Syrië een heilige oorlog noemde en Haagse jongeren prompt in groten getale uitreisden om zich aan te sluiten bij IS.

Toestemming

Ook de opruiende preken van imam Fawaz Jneid kwamen uit de As-Soennah moskee. Dankzij een bedrijf uit Koeweit dat 'iets met parfum' doet, werd een school aangekocht waar moslimkinderen nu lessen in 'weerbaarheid' krijgen. Weerbaar waartegen? Vult u maar in.

De huidige imam Aboe Ismael predikt de lieve vrede maar blijkt op video's te propageren dat vrouwen alleen naar buiten mogen met toestemming van hun man. Dit alles is aanleiding voor een parlementaire hoorcommissie in februari van dit jaar waarbij pijnlijk duidelijk wordt dat duidelijkheid ver te zoeken is. Wie zijn die donateurs? 'Ik denk dat ik ze ontmoet heb', zegt een medewerker, 'maar ik weet niet wie ze zijn.' En weet u wat nu het mooie van ons land is? Het mag gewoon.

Aanzetten tot geweld

De gemeente heeft geen bevoegdheden en opsporingsdiensten mógen de geldstromen niet eens onderzoeken.

Gelukkig zit het anders met vrouwenbesnijdenis. Die is te allen tijde verboden, net als het propageren ervan.

Opruiing en aanzetten tot geweld, dat is wat Mehmet A. deed. Wie denkt dat vrouwenbesnijdenis iets kleins is denkt ernaast. Je wordt verminkt, zitten wordt moeilijk, menstrueren ook, plassen ook, seks is pijnlijk. ‘Het is een verminking voor het leven’, zegt Shirin Musa. ‘Ik ben een moslimvrouw en ik kan u één ding zeggen: dit is niet wat de islam voorschrijft.’

‘Wie onthult het polygame huwelijk?’

*Folkert Jensma, NRC Handelsblad
28 december 2019⁵*

‘Onlangs mocht ik een middagje bij de familierechter besloten zittingen observeren over gezag en omgang. Kwesties die voortvloeien uit echtscheiding. Daar zat één zaak bij van een vrouw die de omgangsrechten van haar ex met hun kinderen wilde beperken. De man was niet verschenen, wat precies het probleem bleek. Hij hield zich niet aan afspraken, kwam zelden opdagen als het nodig was, maar eiste wel z’n rechten op als het hem uitkwam. Beslissen over schoolkwesties, artsbezoek etc. Alleen stuurde hij dan z’n *nieuwe* partner. Geen moeilijke zaak voor de rechter; een man die z’n tweede vrouw als zijn plaatsvervanger naar z’n eerste huwelijk stuurt, dat past hier toch niet zo. De ex-vrouw verklaarde dit een belachelijke toestand te vinden. Zij was écht niet van plan met de nieuwe, pas gemigreerde Arabische vrouw van haar ex – beide ex-partners deelden een islamitische achtergrond – te bespreken of hun dochttertje wel mee op schoolreis mocht.

Wie wil meemaken hoe de multiculturele samenleving het recht kleurt, kan zich het beste melden aan het front van huwelijk, relaties en religieuze samenlevingsvormen. Vorige maand is een wetsvoorstel Ontbinding Religieus Huwelijk ingediend, bedoeld om weigerachtige mannen te dwingen hun

partners daaruit vrij te laten. En de Kamer kreeg diezelfde maand een evaluatie van de wet Tegengaan Huwelijkse Dwang uit 2015. Het blijkt nog maar een paar jaar verboden om beneden de achttien te trouwen. Ook neef-nicht huwelijken zijn sindsdien pas aan banden gelegd, evenals een verbod op gedwongen – en polygame huwelijken. Maar ook hier blijkt het papier geduldig. Dit zijn vooral importproblemen: in Syrië, Somalië, Afghanistan en Eritrea blijken kindbruiden niet ongewoon. Het onderzoek was nogal nuchter van toon. Wat mensen achter hun voordeur beslissen (of in hun herkomstland) blijft voor de overheid vaak moeilijk grijpbaar. Huwelijksdwang is moeilijk vast te stellen en komt dan ook niet vaak boven water. „In het gros van de gevallen” weten mensen aan dergelijke wettelijke beperkingen te ontkomen, werd vastgesteld. Namelijk door hun mond te houden, zich discreet te gedragen dan wel de onderworpen partner effectief op te sluiten. Tot het niet meer gaat. De organisatie Femmes for Freedom hielp sinds 2011 306 zogenoemde ‘verborgen vrouwen’ uit dergelijke situaties. Deze organisatie wil dat mannen die eerder een partner naar Nederland haalden en zich misdroegen, wordt verboden een volgende buitenlandse partner hierheen te halen. Goed idee!

Neef-nicht huwelijken zijn overigens toegelaten als partners een ‘verklaring van vrijwilligheid’ overleggen. De verwantschap van aanstaande partners is vaak niet kenbaar voor de overheid. Er zijn geen controlemiddelen, de kandidaten worden doorgaans na (digitale) aanmelding geloofd. Ook polygame huwelijken zijn moeilijk te herkennen. Ambtenaren vermoeden dat er nogal wat ‘dochters’ die met hun ouders naar Nederland reizen feitelijk getrouwd zijn met het gezinshoofd. Sinds 2015 zouden er zo’n dertig gedwongen, kind- en polygame huwelijken zijn geconstateerd. De IND noemt een getal van 450 vluchtelingen die bij hun eerste asielaanvraag onder de 18 bleken én getrouwd. Zo’n verboden tienerhuwelijk heeft akelige consequenties; het recht op gezinshereniging geldt dan niet, wat vooral dramatisch is als er ook kinderen zijn.

---

⁵ Wie onthult het polygame huwelijk?

Ook het spiegelbeeld, de Westerse inheemse huwelijksgebruiken, verandert. Vanaf januari wordt de maximale duur van de partneralimentatie meer dan gehalveerd. En wel naar de helft van de duur van het voorbije huwelijk met een maximum van vijf jaar. Dat is dus een wettelijke erkenning van gelijkwaardigheid, tevens afscheid van de praktijk dat de afhankelijke partner maximaal twaalf jaar moest worden ondersteund. De norm is nu: wordt snel (weer) financieel zelfstandig. De exit-kosten van een huwelijk zijn dus verlaagd, wat weer past bij de trend naar meer scheidingen. Zo bezien wordt het goedkoper om te scheiden en daarmee dus ook om te trouwen.

Het huwelijk varieert dus van consumptieartikel tot gevangenis, met alles er tussenin.

'De Nederlandse moeder Theresa heet Shirin Musa'

*Elfie Tromp, Radio 1
17 december 2019⁶*

'Iets waar feministisch Nederland van droomt en waar rechts Nederland zo graag over loopt te kankeren; de emancipatie en rechterlijke gelijkheid van de Islamitische en Hindoestaanse vrouw. Net als moeder Theresa is Shirin niet van onbesproken makelij. Zo maakt ze graag ruzie met, vrijwel iedereen die een kritische kanttekening bij haar acties plaatst.'

---

⁶ 'De Nederlandse moeder Theresa heet Shirin Musa'

'Alleen al aan zijn woorden herken je de vijand'

*Jolande Withuis, NRC Handelsblad
6 september 2019⁷*

'Elma Drayer geeft in haar boek een treurigmakend rijtje van interessante, succesvolle individuen die anders denken of doen dan de identiteitsideologen voorschrijven en er prompt van langs kregen. Ik noem er een paar: Ahmed Aboutaleb, Malik Azmani, Keklik Yücel, Shirin Musa, Erdal Balci, Fidan Ekiz, Hafid Bouazza en natuurlijk Ayaan Hirsi Ali.'

'Kritiek uiten op de eigen gemeenschap wordt gezien als ongehoorzaam'

*Fidan Ekiz, Algemeen Dagblad
15 juli 2019⁸*

'Bonding' bleek al snel een uitdagende missie. De meeste zitten niet te wachten op mijn emancipatiestrijd. Wat mij opvalt is dat dit vooral mensen zijn die juist beschikken over een platform, maar dat niet gebruiken. Feministen, opiniemakers, politici. Uitzonderingen zoals Rotterdamse heldin Shirin Musa van Femmes for Freedom daargelaten.

'Tips voor duizenden verborgen vrouwen'

*Floor Rusman, NRC Handelsblad
5 juni 2019⁹*

'Soms wordt ze opgebeld, vertelt Shirin Musa, door een vrouw die bijvoorbeeld zegt dat ze zo de vuilniszakken gaat buitenzetten. Of Musa haar kan oppikken? Met een taxi brengt Musa zo'n vrouw naar het kantoor van haar feministische organisatie Femmes For Freedom in Den Haag, om vervolgens de

---

⁷ Alleen al aan zijn woorden herken je de vijand

⁸ 'Kritiek uiten op de eigen gemeenschap wordt gezien als ongehoorzaam'

⁹ Tips voor duizenden 'verborgen vrouwen'

vrouwenopvang te bellen: kan er een noodbed geregeld worden? „Vanuit daar kan ze begeleid worden naar een zelfstandig leven.”

‘Verborgten vrouwen’ worden ze genoemd: vrouwen die door hun familie binnenshuis worden gehouden. „Het enige recht dat zij hebben is het aanrecht. Het is een soort moderne slavernij”, zegt Musa. Naar schattingen zijn het er duizenden in Nederland. Dinsdag begon Femmes For Freedom de campagne ‘Ontsnap uit je huis’, bedoeld om deze vrouwen te helpen. „We hebben de tips die we jarenlang gaven in negen talen beschikbaar gesteld op de site.” Tips als: neem wanneer je je huis ontvlucht je documenten en gouden sieraden mee. „Goud is ook vermogen, dat kun je verkopen.” Ben je mishandeld, fotografeer dan je letsel. Weet dat de politie en de vrouwenopvang te vertrouwen zijn.

Niet alleen voor de vrouwen zelf heeft Musa advies. Burens die onraad ruiken moeten de politie bellen en de overheid moet een vinger aan de pols houden, zegt ze. „Mannen die zijn veroordeeld voor huiselijk geweld kunnen nu een nieuwe vrouw uit het buitenland halen. Dat zou moeilijker moeten worden.”

Het is een drukke tijd voor Musa: de laatste maanden streed ze voor vergoeding van hersteloperaties na genitale verminking. En vorige week nog dwong Femmes For Freedom met een advocaat af dat mannen die een islamitische scheiding weigeren ook door de Staat gegijzeld kunnen worden. „Dat is toch vét man?”

Géén activist zijn is een privilege dat Musa niet is gegund. „Ik ben geboren in windkracht tien”, vertelde ze toen ik haar vorig jaar interviewde. Hoewel ze een goede band heeft met haar uit Pakistan afkomstige ouders, merkte ze als meisje dat er van haar minder werd verwacht dan van haar broers. Vervolgens zat ze jarenlang vast in een islamitisch huwelijk, totdat ze als eerste Nederlandse vrouw een scheiding regelde via de rechter.

Makkelijk is het actievoeren niet, want met elke actie loopt Musa, zelf een moslima, het risico dat de islam het mikpunt wordt. „Als ik over verborgen vrouwen twitter, krijg ik te horen: islam het land uit! Of: doe eerst zelf je hoofddoek af!” Het raakt haar niet meer. „Daar heb je ze weer, denk ik dan. De vrouwen zijn met dat soort tweets niet geholpen. En dat zijn ze ook niet als wij geen aandacht vragen voor de problemen.”

‘ Lieve meid, trouw niet met een man die maagdelijkheid eist’

*Erdal Balci, HP de Tijd
7 april 2019¹⁰*

Erdal Balci: ‘De kwestie van de maagdenvliescorrecties bij meisjes met een niet-westerse achtergrond is door Shirin Musa van Femmes For Freedom op de agenda gezet in Nederland. Musa pleit voor een verbod op deze operaties. Want, deze ingreep verschaft de jonge vrouwen weliswaar de mogelijkheid om als ‘maagd’ en dus probleemloos in het huwelijk te treden met een medemoslim, maar is zwaar traumatisch en is een inbreuk op het recht van zelfbeschikking van de vrouw op haar eigen lichaam. Shirin Musa, de grootste feminist op Nederlands grondgebied, wens ik alle succes in haar strijd en wil mij bij deze tot de meisjes in kwestie richten.’

---

¹⁰ Lieve meid, trouw niet met een man die maagdelijkheid eist

'Het gaat om het verschil tussen een moslim en een islamist'

*Bassam Tibi, Volkskrant
26 maart 2019¹¹*

'Overheden moeten alles uit de kast halen om buitenlandse financiering van moskeeën te blokkeren en onderzoeken waar de verlichte moslims moreel en met geld kunnen worden gesteund. Denk aan organisaties als Femmes for Freedom in Nederland of de inclusieve moskee van Seyran Ates, die in Berlijn is begonnen en naar andere Europese landen wil uitbreiden. Als regeringen zeggen dat niet te kunnen vanwege de scheiding van kerk en staat, dan moeten ze alle subsidies aan moslimorganisaties herzien.'

'Theedrinken 'met mannen' en Spior kun je blijven doen, maar daar win je de oorlog niet mee'

*Fidan Ekiz, Algemeen Dagblad
7 februari 2019¹²*

Gelukkig heeft Rotterdam Shirin Musa, die met haar vrouwenrechtenorganisatie Femmes for Freedom al veel langer de noodklok luidt. Gisteren, op de dag van de Internationale Dag tegen Vrouwenbesnijdenis, lanceerde Femmes for Freedom de #RedDeVagina-actie. Die gaan gewoon keihard de juridische strijd aan voor sluiting van de As-Soenah moskee die vrouwenbesnijdenis propageert.

Ik zag Musa spreken in de raadscommissie. Onder meer over uitsluiting van haar organisatie. Onbegrijpelijk en zorgwekkend. Ambtenaren gaan blijkbaar liever om de tafel met een Stichting Platform Islamitische Organisaties Rijnmond (Spior). Alsof die alle moslims vertegenwoordigt. Het is een

bestaand probleem van beleidsmakers: denken dat de emancipatie van en problemen aangaande allochtone islamitische vrouwen alleen via religieuze partijen (en imams) kunnen worden aangepakt.

Theedrinken 'met mannen' en Spior kun je blijven doen. Maar daar win je de oorlog niet mee. Het wiel hoeft niet opnieuw uitgevonden te worden: maak gebruik van de expertise, kennis en netwerken van Femmes for Freedom, die ondanks alle tegenwerkingen doorzet.

'Geloof doet niks'

*Claudia de Breij, Vara Gids
28 oktober 2018¹³*

'(...) ik ben dol op Shirin Musa, een stoere vrouw met een hoofddoek, de vrouw die met haar organisatie Femmes For Freedom strijdt tegen huwelijksdwang en andere onderdrukking achter de voordeur van een verstikkend religieus systeem. Ze heeft zelf ooit gevangen gezeten in zo'n religieus huwelijk, maar zich eruit geprocedeerd. (...)'

'Halsema gaat het in eigen kring knap moeilijk krijgen'

*Elma Drayer, Volkskrant
23 augustus 2018¹⁴*

'Neem ook wat Shirin Musa, directeur van Femmes for Freedom, sinds jaar en dag gebeurt. Zij eist voor alle vrouwen in Nederland het recht op om te huwen met wie zij willen. Dus ook voor vrouwen met een migratieachtergrond. Ik kan met de beste wil niet verzinnen wat daarop tegen zou zijn.

---

¹¹ Politicoloog Bassam Tibi: 'Het gaat om het verschil tussen een moslim en een islamist'

¹² Theedrinken 'met mannen' en Spior kun je blijven doen, maar daar win je de oorlog niet mee

---

¹³ Geloof doet niks | Column Claudia de Breij

¹⁴ Drayer over de links-progressieve wereld en de nieuwe burgemeester van Amsterdam: 'Halsema gaat het in eigen kring knap moeilijk krijgen'

Maar links-progressieven kunnen dat wel. Zo zou Musa stiekem 'islamofob' zijn (een nogal geestige aantijging voor een directeur die zelf een hoofddoek draagt). Belangrijkste argument: ze krijgt steun uit rechtse hoek. Want dat weegt vele malen zwaarder dan het lot van nogal wat vrouwen met een migratieachtergrond – of zoiets?'

'Mary Beards observaties zijn scherp, haar oplossingen blijven vaag'¹⁵

*Elma Drayer, Volkskrant
22 juni 2018*

'Iedere vrouw die weleens een opinie de wereld instuurt, krijgt er mee te maken. Mannen noemen je 'dom', trekken je expertise in twijfel, *mansplainen* hoe het wél zit, insinueren dat je je opvatting integraal hebt gejat, laten zelden na je leeftijd, gewicht of haarkleur erbij te halen. En heb je een migratieachtergrond dan geldt dit alles in versterkte mate. Vrouwen als Ayaan Hirsi Ali en Shirin Musa gaan stevast door voor willoze wezentjes die gehoorzaam nabauwen wat witte mannen hen influisteren.'

'Shirin Musa strijdt voor seksuele vrijheid van migrantenvrouwen: 'Linksom of rechtsom, ik vind altijd een weg'

*Carolino Lo Golba, Volkskrant
6 april 2018¹⁶*

Sibel Özogul-Özen had als SP-raadslid in Haarlem veel contact met Musa toen de Blijf Groep een rechtszaak aanspande tegen de SP en VVD in Haarlem en Femmes for Freedom. Özogul-Özen: 'De linkse partijen lieten ons in deze kwestie zitten, dus werkten we samen

---

¹⁵ Mary Beards observaties zijn scherp, haar oplossingen blijven vaag (drie sterren)

¹⁶ Shirin Musa strijdt voor seksuele vrijheid van migrantenvrouwen: 'Linksom of rechtsom, ik vind altijd een weg'

met de VVD. Maakt mij dat slecht, of rechts? Ik ben een Turkse vrouw en moslim. Ik ken de problematiek en prijs Shirin's moed om moeilijke kwesties te benoemen waar een doorsneefeminist niet op komt en waar hulpverleners omheen lopen. Shirin steekt haar nek uit en laat zich door niemand intimideren.' Dat is ook de ervaring van Jan Jaap Kolkman, PvdA-wethouder in Deventer. Hij ging met Musa op pad als wijkwethouder in het Rotterdamse Delfshaven. 'De vrouwen die we spraken herkenden zich in de problemen die Shirin aankaart. Ze past niet in het hokje van de traditionele feminist en verbindt twee werelden met haar wel- en niet-westerse blik. Dankzij haar komen vrouwen met een migratieachtergrond tot een eigen emancipatie.'

'Alsnog de postercampagne Celebrate Love'

*Fidan Ekiz, Algemeen Dagblad
19 maart 2018¹⁷*

Fidan Ekiz: 'Vorige maand kreeg Shirin Musa van Femmes for Freedom te horen dat de Amsterdamse postercampagne voor een vrije partnerkeuze toch niet kon doorgaan. 'Te duur', besloot verantwoordelijk D66-wethouder Simone Kukenheim.

Ik wist niet wat ik hoorde. Na allerlei verdachtmakingen aan het adres van Shirin, (politieke) discussies - zoals die over overheidsinmenging op het gebied van moraal - deuren die werden dichtgegooid, en nog meer tegenwerkingen, was dit dan het resultaat: 'Te duur'. Serieus?

Eerst werd Shirin door Anja Meulenbelt (BIJ1-lid) verweten te heulen met 'islamofob rechts' door donaties te accepteren van GeenStijl (wat niet eens klopt) en samen te werken met Leefbaar Rotterdam. Terwijl de

---

¹⁷ 'Alsnog de postercampagne Celebrate Love' | Rotterdam

campagne helemaal niet gericht is op specifieke gemeenschappen.

In Amsterdam ging Shirin in gesprek met de gemeente van wie ze uiteindelijk te horen kreeg dat posters met bijvoorbeeld zoenende moslima's te heftig zouden zijn voor de gemeenschap. Uitgerekend de partij van de tolerantie, D66, sloot de luiken. Toen daarop een mediareel ontstond, werd Shirin door Kukenheim in een veeg weggezet als leugenaar. Kukenheim ontkende met klem dat Amsterdam de campagne uit de weg wil gaan: 'Onzin'.

Dan hebben we nog gedragswetenschappers zoals Reint Jan Renes die oreren dat de aanpak van Shirin 'simplistisch en eenzijdig' is.

Schaam jullie.

Femmes for Freedom gooit een steen in de vijver. Er ontstaan kringen, een rimpeling, er gebeurt iets. Als jullie zouden begrijpen hoe zwaar het is om deze taboes te doorbreken; hoe mensen die roepen 'ik ook!' hun nek uitsteken. Maar dat begrijpen jullie niet. Daarom ben ik blij dat Shirin op Facebook een hartenkreet plaatste. Er moest een plan b komen met veel liefde uit de samenleving, schreef ze.

Daarna ging het snel. CS Digital Media reikte een helpende hand; ik en anderen boden onze hulp aan. We vonden verliefde koppels die op de posters wilden. Het was ontroerende samenwerking met mooie mensen. Na Rotterdam krijgt nu ook Amsterdam alsnog zijn postercampagne 'Celebrate Love'. Ik ben zo onder de indruk van de liefdevolle toewijding, moed en doorzettingsvermogen van deze vrouw: Shirin, het is je gelukt!

'Sylvana Simons probeert Shirin Musa kapot te maken met adverteerdersbellen. Steun Femmes for Freedom'

GeenStijl
22 januari 2018¹⁸

De leukste hoofddoekmevrouw van Nederland is zonder twijfel Shirin Musa. Welbespraakt, fel en met een missie om vrouwen onder (religieuze) onderdrukking uit te helpen, is ze een soort Blijf van mijn Lijf-huis met bokshandschoenen aan.

Shirin is voor de duvel, de PvdA en de profeet-niet bang. Ze is de bedenker van de term 'huwelijkse gevangenschap' en was de eerste moslima die zich via de Nederlandse rechter uit een Pakistaans-islamitisch huwelijk vocht. Sindsdien strijdt ze voor vrouwenrechten en maakt daarbij veel bondgenoten (zoals wij van het vrije vrouwen-minnende roze blog), posters en - sja - vijanden, zoals D'66.

'Pas op, pijnlijke vaderlandse geschiedenis in zicht!'

Martin Sommer, Volkskrant
30 december 2017¹⁹

Martin Sommer: 'Shirin Musa van Femmes for Freedom vertelde op tv over haar affiches van een zoenende, gehoofddekte moslima en een Joodse jongen met keppeltje. Ze wilde ze na Rotterdam ook in Amsterdam verspreiden. In Rotterdam was het aan de partij Leefbaar van Joost Eerdmans te danken dat deze reclame voor de zelfbeschikking in de liefde kon worden aangeplakt, tegen de wil van de PvdA en de moslimpartij Nida. In de hoofdstad van de homoliefde, de tolerantie en de diversiteit ving Musa bot. Zij had vooral van D66 te horen gekregen dat 'de gemeenschap' dit niet aankon. Weer die betutteling, generalisatie, en die onbeweeglijke

---

¹⁸ Sylvana probeert Shirin Musa kapot te maken met adverteerdersbellen. Steun Femmes for Freedom!

¹⁹ Pas op, pijnlijke vaderlandse geschiedenis in zicht!

multiculti-identiteit.

Toen het een relletje werd, ontkende D66 wethouder Kukenheim de weigering in alle toonaarden. Haar had nooit een subsidieaanvraag bereikt. Een typisch woordvoerders-handigheidje, zei CDA-raadslid Diederik Boomsma, die ik erover belde. Hijzelf had na de zomer met Samira Bouchibti (VVD) bij de collega's van andere partijen gepolst of die voelden voor zo'n affiche-actie als in Rotterdam. Hij kreeg van D66 hetzelfde antwoord als Shirin Musa. De actie was stigmatiserend voor moslima's.

Stel je voor. Twee rechtse partijen nemen het initiatief om de liefde te bevorderen. Uitgerekend de partij van de tolerantie sluit de luiken. Daarna voltrok zich het grote bochten wringen. Ook D66-fractie leider Reinier van Dantzig was op zoek gegaan naar die subsidie-aanvraag. Niet gevonden! Intussen had Shirin Musa een mailwisseling tussen haar en de gemeente opgediept. Maar het was heus een geweldig initiatief, haastte Van Dantzig zich te verklaren, en waarom diende Musa niet gewoon een nieuwe aanvraag in. Hier zien wij een volksvertegenwoordiger met zijn vingers tussen de deur, minder dan drie maanden voor de gemeenteraadsverkiezingen.

Het liefst zouden ze bij D66 helemaal niks vinden, omdat de diversiteit voorschrijft geen oordeel te vellen over andere culturen. Uiteraard worden traditionele moslims nerveus van een zoenende moslima met een keppeltjesjongen. Volgens de safe spaces-gedachte moet je die mensen niet willen kwetsen. Maar je kunt het onmogelijk liberaal noemen en zoals de kernactiviteit van de universiteit de botsing der geesten is, is die van de politiek keuzes maken. Shirin Musa laat zien dat deze keizers van de tolerantie geen kleren aan hebben. Zo'n vrouw verdient een staatsprijs.'

'Toen zij en haar kind lagen te slapen, viel hij ze aan met zoutzuur'

*Fidan Ekiz, Algemeen Dagblad
30 november 2017²⁰*

'Wij hebben iemand in Rotterdam die zich inzet voor (onder andere) deze vrouwen: Shirin Musa, oprichter van Femmes for Freedom. Verder blijft het relatief stil bij feministen wanneer het gaat om loyaliteit voor vrouwen buiten onze grenzen. Sterker nog, feministe Anja Meulenbelt valt Shirin Musa aan: „Femmes for Freedom papt aan met islamofobie rechts”, schreef ze onlangs op Facebook. Alhoewel uitstekend weerlegd door Musa, is het een Westers luxeprobleem om je druk te maken over wanneer opkomen (strijden) voor vrouwen politiek correct is of niet. Al sloot je een pact met de duivel, zij doet tenminste iets.'

'Waarom is islamofobie serieuzer dan vrouwenrechtenschending?'

*Elma Drayer, Volkskrant
9 juni 2017²¹*

'Iedereen die zich wel eens druk maakt om de vrouwenzaak kent Shirin Musa. En ik had haar al hoog zitten, maar de afgelopen tijd is mijn achting nog meer gestegen.

Sinds 2012 strijdt deze Nederlandse van Pakistaanse komaf met haar stichting Femmes for Freedom voor de rechten van vrouwen met een migrantenachtergrond. (Ook mijn gewaardeerde medecolumnisten [Erdal Balci \(+\)](#) en [Harriet Duurvoort \(+\)](#) wijdden deze week al warme woorden aan haar.)

Musa's eenvoudige uitgangspunt: vrouwen zijn net mensen. Derhalve is er geen enkele

---

²⁰ 'Toen zij en haar kind lagen te slapen, viel hij ze aan met zoutzuur'

²¹ Waarom islamofobie serieuzer nemen dan vrouwenrechtenschending?

reden om hun de basale mensenrechten te onthouden. Zoals daar zijn: het recht om te beminnen wie je verkiest, om te trouwen met wie je verkiest, om te scheiden als je huwelijk onverhoopt misloopt. Dat patriarchale gemeenschappen over deze kwestie doorgaans een tikje anders denken is wellicht reuze boeiend voor cultureel-antropologen, het moet voor de wet niet ter zake doen.

Met haar stichting kreeg Musa al heel wat voor elkaar. Ruime aandacht, bijvoorbeeld, voor vrouwen die in 'huwelijkse gevangenschap' moeten leven, voor huwelijksdwang, voor neef-nichthuwelijken, voor 'verborgen vrouwen'. Hoewel deze abjecte verschijnselen beslist niet nieuw waren, bleven ze tot dan toe onderbelicht. Want, zoals Musa zelf ooit fijntjes opmerkte, meisjes met een migrantenachtergrond slopen nu eenmaal zelden bushokjes om te wijzen op hun problematiek. Dus meent de buitenwereld dat het wel los zal lopen. Er was een stichting als Femmes for Freedom voor nodig om die illusie te doorbreken.

Zo'n club, zou je denken, verdient ons aller morele steun. En zeker die van de progressieve mens (m/v), die er immers van nature naar streeft deze samenleving voor nooddruftigen en verdrukten tot een aangener oord te maken. Maar nee. Juist uit die hoek krijgt Musa de guurste tegenwind. Zie wat er gebeurde rond de recente Rotterdamse campagne ter bevordering van de vrije partnerkeuze.

De posters waren nog niet opgehangen of de pavlovhondjes sloegen aan. Hun grootste bezwaar: Musa had samengewerkt met het gemeentebestuur waarin ook Leefbaar Rotterdam zit. En dat is een 'rechtse' en 'islamofobe' partij. U begrijpt, dan kon de campagne per definitie niet deugen.

Nee, ik was niet verbaasd dat de lokale moslimpartij Nida voorop liep in het protest. Daar wisten ze ooit zelfs een ordinaire, uit de hand gelopen verkeersruzie waarbij toevallig een behoefddoekte vrouw betrokken was nog

om te toveren tot een 'ernstig misdrijf gedreven door moslimhaat'.

Maar dat ook sommige mijner feministische zusters zich geestdriftig bij het protest aansloten? Dat ook zij een vaag vergrijp als 'islamofobie' vele malen serieuzer nemen dan de schending van uiterst tastbare vrouwenrechten? Ik geloof dat ik er nooit aan zal wennen.

Het schrilste gekrijs kwam uiteraard van voormalig boegbeeld Anja Meulenbelt. Al jaren tikt zij vrouwen met een migrantenachtergrond op de vingers zodra ze met hen van mening verschilt. Blijkbaar dienen zij net zo te denken als zijzelf. Want doen ze dat niet, dan schildert ze hen steevast af als hersenloze speeltjes in de handen van 'islamofobe, rechtse, witte mannen'.

In het verleden viel Ayaan Hirsi Ali die behandeling te beurt, over wie Meulenbelt een stroom verdachtmakingen publiceerde. Tegenwoordig bijt ze zich even obsessief vast in Shirin Musa. Zij moet beseffen, schreef Meulenbelt op het hoogtepunt van de Rotterdamse rel, dat ze 'gebruikt wordt om de islamofobe mythe dat alle moslima's onderdrukt worden, en dat dat komt door de islam te verspreiden'. En net als bij Hirsi Ali heette het weer dat Musa op 'nul aanhang onder moslims' kan rekenen, dat ze 'geen contacten' heeft met 'de vrouwen die het betreft'. En net als bij Hirsi Ali wist ze weer te vertellen dat zij heus niet zitten te wachten op Femmes for Freedom. Volgens Meulenbelt wemelt het reeds van de islamitische zelforganisaties die 'opkomen voor vrouwen'. Toch merkwaardig, denk je dan als eenvoudige krantenlezer, dat die zo bitter weinig voor elkaar kregen.

Echt, van mij mag elke niet-ervaringsdeskundige beweren dat een ervaringsdeskundige niet weet waarover ze het heeft. Ook mag van mij elke niet-ervaringsdeskundige met een stalen gezicht beweren dat Musa's activiteiten volstrekt overbodig zijn.

Maar het is wat het is: klassiek paternalisme, bijna onherkenbaar verpakt in een feministische jas.

'Ik laat mij inspireren door de progressieve stemmen binnen elk geloof'

*Harriet Duurvoort, Volkskrant
8 juni 2017²²*

Vrouwenactiviste Shirin Musa heeft onlangs uit verschillende moslimkringen kritiek geogst met de poster voor vrije partnerkeuze. Maar ook zij is een moslima. Toen ze een herdenkings- en gebedsdienst voor de vermoorde Pakistaanse Yasmeen organiseerde in een ultraconservatieve Pakistaanse moskee, was dat omdat ook zij behoefte had aan die gewijde ruimte van een gebedshuis, aan gebeden en rituelen die zo belangrijk zijn als je in diepe rouw bent. Niet om islamofoben in de kaart te spelen, maar om te laten zien dat ook progressieven die plek claimen.

Het is jammer dat moslimpartij Nida in de reflex 'progressieve moslima, dus heulend met islamofob rechts' blijft steken. Juist zij zou iemand als Musa moeten omarmen en steunen. En zou een veel representatievere partij zijn als ze de bestaande meerstemmigheid onder moslims naast elkaar een plek geeft. Tegelijk vind ik het zuur dat Musa voor haar zinvolle werk steun moet zoeken bij groepen die haar eigenlijk pas vrij vinden als ze haar hoofddoek aan de wilgen hangt en zich luidkeels atheïst verklaart.

Ik laat mij inspireren door de progressieve stemmen binnen elk geloof. En binnen de islam zijn feministen als Amina Wadud of Shirin Musa wezenlijk.

---

²² Ik laat mij inspireren door de progressieve stemmen binnen elk geloof

'Van mij zijn ze af in Allochtonië'

*Erdal Balci, Volkskrant
6 juni 2017²³*

'Voor mijn levensonderhoud tik ik op het vasteland wat woorden, die draag ik dan graag op aan echte helden. Deze is voor Shirin Musa, de dame die zich met posters van zoenende mensen op het vasteland en op het schip laat gelden.'

'Powerfeministe monddood gemaakt door Blijfgajes'

*GeenStijl
20 december 2016²⁴*

Een vrouw met hoofddoek wil uw geld. En wij vinden dat u dat aan haar moet geven. Ha! Eerlijk zijn, dit zagen wij ook niet aankomen. Aan de andere kant, het is niet zomaar een vrouw met een hoofddoek maar de enige echte @ShirinMusa, onversaagd voorvechter van de rechten van ALLE vrouwen.

'Dit is een oproep tot onvoorwaardelijke steun'

*Harriet Duurvoort, VOLkskrant
19 december 2016²⁵*

Harriet Duurvoort: 'Een intrigerende kwestie in de Rotterdamse gemeenteraad afgelopen week. Met tomeloze energie zet oprichter Shirin Musa zich met Femmes for Freedom in voor de rechten van vrouwen die slachtoffer zijn van huwelijksdwang, verstoting en eengerelateerd geweld.

Zaken waar zij, als Rotterdamse moslima van Pakistaanse afkomst, ook zelf mee te maken heeft gehad. Toen ze vorige week voor de Rotterdamse gemeenteraad een vlammend betoog hield voor een speciale politie-eenheid

---

²³ Van mij zijn ze af in Allochtonië

²⁴ Powerfeministe monddood gemaakt door Blijfgajes

²⁵ Dit is een oproep tot onvoorwaardelijke steun

voor eerwraak, werd ze door Aydin Peksert, voorman van de doorgaans links georiënteerde islamitische partij Nida, weggezet als 'spreekbuis van Leefbaar Rotterdam', omdat die partij de noodzaak hiervan inziet. Pure karaktermoord op Musa, voor zijn en voor haar belangrijke achterban. Hasna el Maroudi schreef er een prachtige, woedende en snoeiharde column over op loop.nl. [De beelden](#) van de raadsvergadering zijn ontluisterend.

Geëmotioneerd vertelt Musa dat zij, om weerklank te vinden voor haar zaak, als eerste juist Nida benaderd had. Zo gehoopt had dat ze juist samen met hen de schouders hieronder hadden kunnen zetten. Aan Nida, met invloed en aanzien in alle delen van de moslingemeenschap zou ze de gedroomde sterke bondgenoot gehad hebben. Want ook zij is moslima.

Bijna twee jaar geleden werd het lichaam van de 25-jarige Pakistaans-Rotterdamse Yasmeen in een Drents bos gevonden. Ze was slavin geweest van haar schoonfamilie, jarenlang dag in dag uit mishandeld en uiteindelijk vermoord door haar man. Dit drama speelde zich een paar straten bij mij vandaan af. Ik sluit niet uit dat ik haar ooit heb gezien, bij de Turkse buurtsuper bij ons om de hoek, wellicht het enige uitje waarvoor ze op gezette tijden toestemming kreeg. Een onzichtbare vrouw, het soort dat je niet aankijkt, gewend zich als een schim te bewegen. Haar dood leidde tot een revolutie onder de Pakistaans-Rotterdamse vrouwen. Onder leiding van Musa werd een gebedsbijeenkomst georganiseerd in de Pakistaanse moskee.

De vrouwen die Musa helpt gaan bij bedreiging en huiselijk geweld in eerste instantie naar de imam. Die adviseert doorgaans de vuile was niet buiten te hangen en vooral geen aangifte te doen bij de politie. Pas in laatste instantie komen de doodsbange vrouwen terecht bij een organisatie als Femmes for Freedom.

In de strijd tegen discriminatie en racisme gaan feministen en antiracisten zij aan zij. Feministen zeggen vaak ervoor te waken dat vrouwenrechten misbruikt worden voor een islamofobe agenda. Maar als dat leidt tot het niet durven agenderen van flagrante mensenrechtenschendingen waarin de levens van vrouwen op het spel staan, vind ik dat zwak en ongeloofwaardig.

Natuurlijk begrijp ik dat, na ruim 15 jaar onophoudelijk de mantra 'de islam is een achterlijke cultuur' ingehamerd te hebben gekregen, dit soms in een geërgerde, defensieve houding resulteert, zelfs bij progressieve moslims. Rechtspopulisten wil ik verzoeken: kijk eens verder dan die sleetse, generaliserende en vernederende lijfspreuk. De islam van een feministische heldin als Shirin Musa is niet achterlijk. Net zomin als die van Hasna El Maroudi. Niet de islam van de meeste moslima's met wie ik gestudeerd heb; carrièrevrouwen, getrouwd met ambitieuze moslimmannen die hen op handen dragen en naast hun eigen drukke loopbaan alle ruimte scheppen te delen in de zorg voor hun kroost. Niet de islam van de ruim 200 doodgewone Pakistaanse Rotterdamers, jong, oud, man en vrouw, die tijdens de protestmars na de dood van Yasmeen huilend borden omhoog hielden als 'een vrouw is geen grofvuil', 'stop slavernij' en 'je suis Yasmeen'. Niet de islam van burgemeester Aboutaleb.

Niet de islam van mijn Marokkaanse buurmeisje, een vmbo-scholiere met hoofddoekje, die me enthousiast vertelde 'dat ze nu ook Antilliaanse familie had'. En trots was dat haar kersverse schoonfamilie zo onder de indruk was geweest van hun Marokkaanse bruiloft. 'Nee, eigenlijk niet', had ze gezegd toen ik haar vroeg of haar Antilliaanse zwager, de grote liefde van haar oudste zus, zich nu tot de islam bekeerd had, om er stellig aan toe te voegen: 'Als het ware liefde is, hoeft dat niet zo van Allah.'

Dat geconstateerd hebbende, is het absoluut onvergefelijk om fundamentalisten die de vloer aanvegen met elementaire

vrouwenrechten met zijden handschoentjes te benaderen uit angst islamofob te zijn. Als buurtgenoot, als feminist, als mens vind ik dat deze kwetsbare vrouwen alle steun verdienen, van binnen en buiten de islamitische gemeenschap.
